

KOMMISSIONENS FORORDNING (EU) Nr. 1217/2010

af 14. december 2010

om anvendelse af artikel 101, stk. 3, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde på visse kategorier af forsknings- og udviklingsaftaler

(EØS-relevant tekst)

EUROPA-KOMMISSIONEN HAR —

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde,

under henvisning til Rådets forordning (EØF) nr. 2821/71 af 20. december 1971 om anvendelse af bestemmelserne i traktatens artikel 85, stk. 3, på kategorier af aftaler, vedtagelser og samordnet praksis ⁽¹⁾,

efter offentliggørelse af et udkast til denne forordning,

efter høring af Det Rådgivende Udvalg for Kartel- og Monopol-spørgsmål, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) Kommissionen kan i henhold til forordning (EØF) nr. 2821/71 ved forordning anvende artikel 101, stk. 3, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (*) på visse af de af traktatens artikel 101, stk. 1, omfattede kategorier af aftaler, vedtagelser og samordnet praksis, hvis indhold går ud på forskning og udvikling af produkter, teknologier eller produktionsmetoder, indtil disse har nået stadiet for industriel anvendelse, og udnyttelse af resultaterne, heri indbefattet bestemmelser om intellektuelle ejendomsrettigheder.
- (2) I henhold til traktatens artikel 179, stk. 2, skal EU tilskynde virksomheder, herunder små og mellemstore virksomheder, i deres indsats for forskning og teknologisk udvikling af høj kvalitet og støtte deres samarbejdsbestræbelser. Hensigten med denne forordning er at lette forskning og udvikling, uden at det går ud over konkurrencevilkårene.
- (3) Kommissionens forordning (EF) nr. 2659/2000 af 29. november 2000 om anvendelse af traktatens artikel 81, stk. 3, på kategorier af aftaler vedrørende forskning og udvikling ⁽²⁾ definerer kategorier af aftaler vedrørende forskning og udvikling, som af Kommissionen anses for normalt at opfylde betingelserne i traktatens artikel 101, stk. 3. I betragtning af de globalt

positive erfaringer med anvendelsen af nævnte forordning, som udløber den 31. december 2010, samt under henvisning til de erfaringer, der er indhøstet siden dens udstedelse, bør der vedtages en ny gruppefritagelsesforordning.

- (4) Denne forordning bør både sikre en effektiv beskyttelse af konkurrencen og skabe tilstrækkelig retssikkerhed for virksomhederne. Ved virkeliggørelsen af disse mål bør der tages hensyn til behovet for at forenkle den administrative kontrol og lovgivningsrammerne i videst mulige omfang. For forsknings- og udviklingsaftaler mellem parter, der ikke når op over en vis, nærmere fastsat markedsstyrke, kan det generelt antages, at med hensyn til anvendelsen af traktatens artikel 101, stk. 3, vil deres positive virkninger opveje enhver negativ indvirkning på konkurrencen.
- (5) For anvendelse af traktatens artikel 101, stk. 3, ved forordning, er det ikke nødvendigt at definere, hvilke aftaler der kan falde ind under traktatens artikel 101, stk. 1. I den individuelle vurdering af aftaler efter traktatens artikel 101, stk. 1, må der tages hensyn til mange faktorer, i særdeleshed til markedsstrukturen på det relevante marked.
- (6) Aftaler om fælles gennemførelse af forskningsarbejde eller fælles udvikling af forskningsresultaterne indtil, men ikke omfattende, en industriel udnyttelse falder generelt ikke ind under traktatens artikel 101, stk. 1. Under visse omstændigheder, bl.a. når aftaleparterne aftaler ikke at udføre andet forsknings- og udviklingsarbejde indenfor samme område, således at en part afskæres fra at opnå konkurrencefordele frem for de andre parter, kan sådanne aftaler dog være omfattet af traktatens artikel 101, stk. 1, og de bør derfor være omfattet af denne forordning.
- (7) Anvendelsen af den fritagelse, der fastsættes i denne forordning, bør begrænses til de aftaler, der med tilstrækkelig sikkerhed kan antages at opfylde betingelserne i traktatens artikel 101, stk. 3.
- (8) Samarbejde om forskning og udvikling samt om udnyttelse af resultaterne vil sandsynligvis fremme den tekniske og økonomiske udvikling, hvis parterne bidrager med komplementære kompetencer, aktiver eller aktiviteter til samarbejdet. Dette omfatter også situationer, hvor en part blot finansierer det forsknings- og udviklingsarbejde, som den anden part udfører.

⁽¹⁾ EFT L 285 af 29.12.1971, s. 46.

⁽²⁾ EFT L 304 af 5.12.2000, s. 7.

(*) Med virkning fra den 1. december 2009 er EF-traktatens artikel 81 blevet til artikel 101 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF). De to artikler er i alt væsentligt identiske. I denne forordning skal henvisninger til artikel 101 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde læses som henvisninger til EF-traktatens artikel 81, hvor det er relevant. TEUF indførte tillige visse ændringer i terminologien, såsom udskiftning af »Fællesskab« med »Union« og »fællesmarked« med »indre marked«. Terminologien i TEUF vil blive benyttet igennem hele denne forordning.

- (9) Fælles udnyttelse af resultaterne kan betragtes som en naturlig konsekvens af det i fællesskab udførte forsknings- og udviklingsarbejde. En sådan udnyttelse kan antage forskellige former, såsom produktion, udnyttelse af intellektuelle ejendomsrettigheder, som i væsentlig grad bidrager til den tekniske og økonomiske udvikling, eller markedsføring af nye produkter.
- (10) En øget og mere effektiv forskning og udvikling vil normalt komme forbrugerne til gode ved at resultere i nye eller forbedrede produkter og tjenesteydelser, i en hurtigere lancering af sådanne produkter og tjenesteydelser eller i lavere priser som følge af nye og forbedrede teknologier eller produktionsmetoder.
- (11) For at retfærdiggøre fritagelsen bør den fælles udnyttelse angå produkter, teknologier eller produktionsmetoder, hvortil det er afgørende nødvendigt at kunne udnytte resultaterne af forsknings- og udviklingsarbejdet. Endvidere bør alle parterne i aftalen om forskning og udvikling aftale, at de alle vil have fuld adgang til de endelige resultater af den fælles forskning og udvikling, herunder de intellektuelle ejendomsrettigheder og den knowhow, der genereres, med henblik på yderligere forskning eller udnyttelse så snart de endelige resultater foreligger. Adgangen til resultaterne bør almindeligvis ikke begrænses, for så vidt angår anvendelsen af resultaterne med henblik på yderligere forskning og udvikling. Hvis parterne imidlertid i overensstemmelse med denne forordning begrænser deres udnyttelsesrettigheder, navnlig når de specialiserer sig i udnyttelse, kan adgangen til resultaterne med henblik på udnyttelse begrænses tilsvarende. Når universiteter, forskningsinstitutter eller virksomheder, der leverer forskning og udvikling på et kommercielt grundlag, men normalt ikke beskæftiger sig med udnyttelse af resultaterne, deltager i denne forskning og udvikling, bør de endvidere kunne aftale udelukkende at udnytte forsknings- og udviklingsresultaterne til yderligere forskning. Afhængigt af deres formåen og kommercielle behov kan parterne bidrage i forskelligt omfang til deres forsknings- og udviklingssamarbejde. For derfor at afspejle og opveje forskelle i værdien eller karakteren af parternes bidrag kan en aftale om forskning og udvikling i henhold til denne forordning indeholde en bestemmelse om, at en part skal kompensere en anden for at få adgang til resultaterne med henblik på yderligere forskning eller udnyttelse. Kompensationen bør dog ikke være så høj, at den faktisk hindrer en sådan adgang.
- (12) På lignende vis bør parterne, når forsknings- og udviklingsaftalen ikke omfatter nogen fælles udnyttelse af resultaterne, i forsknings- og udviklingsaftalen aftale at yde hinanden adgang til deres respektive knowhow, så længe denne knowhow er nødvendig for de øvrige parter udnyttelse af resultaterne. Eventuelle licensafgifter bør ikke være så høje, at de faktisk hindrer de øvrige parter adgang til den pågældende knowhow.
- (13) Fritagelsen efter denne forordning bør kun omfatte aftaler om forskning og udvikling, der ikke giver virksomhederne mulighed for at udelukke konkurrencen for en væsentlig del af de berørte varer, tjenesteydelser eller teknologier. Aftaler mellem konkurrenter, der på markedet for de produkter, tjenesteydelser eller teknologier, som kan blive forbedret eller erstattet ved hjælp af disse forsknings- og udviklingsresultater, som på tidspunktet for aftalens indgåelse tilsammen har en markedsandel, der overstiger en nærmere fastsat grænse, bør udelukkes fra gruppefritagelsen. Der foreligger imidlertid ingen formodning om, at forsknings- og udviklingsaftaler enten er omfattet af traktatens artikel 101, stk. 1, eller ikke opfylder betingelserne i traktatens artikel 101, stk. 3, når de i denne forordning fastsatte markedsandelstærskler er overskredet eller andre betingelser i forordningen ikke er opfyldt. I sådanne tilfælde bør der foretages en individuel vurdering af forsknings- og udviklingsaftalen på grundlag af traktatens artikel 101.
- (14) For at sikre en effektiv konkurrence i perioden med fælles udnyttelse af resultaterne, bør det i en bestemmelse fastsættes, at gruppefritagelsen ikke længere finder anvendelse, dersom aftaleparterne for de produkter, tjenesteydelser eller teknologier, der er et resultat af det fælles forsknings- og udviklingsarbejde, tilsammen får en markedsandel, der overstiger en vis grænse. Fritagelsen bør — uanset aftaleparternes markedsandele — fortsat gælde i en vis periode efter påbegyndelsen af den fælles udnyttelse af resultaterne, således at aftaleparternes markedsandele kan nå at stabilisere sig efter introduktionen af et måske helt nyt produkt, og således at de sikres en vis afskrivningsperiode for deres investeringer.
- (15) Denne forordning bør ikke fritage aftaler, der indeholder begrænsninger, som ikke er nødvendige for at opnå de positive virkninger af en aftale om forskning og udvikling. Aftaler, der indeholder visse alvorlige konkurrencebegrænsninger, såsom begrænsninger i parternes frie adgang til at gennemføre forskning og udvikling på områder uden forbindelse med aftalen, fastsættelse af priser over for tredjemand, begrænsning af produktion eller salg, eller begrænsninger i adgangen til passivt salg af aftaleprodukterne eller -teknologierne på geografiske områder eller til kunder, der er forbeholdt andre parter, bør principielt være udelukket fra at kunne falde ind under gruppefritagelsen efter denne forordning, uanset størrelsen af parternes markedsandele. Begrænsninger i forhold til anvendelsesområde udgør i denne henseende hverken en begrænsning af produktion/salg eller geografisk område/kundekreds.
- (16) Markedsandelstærsklen, undtagelsen fra fritagelsen af visse aftaler og de betingelser, der fastsættes i forordningen, sikrer normalt, at aftaler, der er omfattet af gruppefritagelsen, ikke giver parterne mulighed for at udelukke konkurrencen for en væsentlig del af de pågældende produkter eller tjenesteydelser.

- (17) Muligheden for, at der kan forekomme konkurrencebegrænsende afskærmning, kan ikke udelukkes, hvis en part finansierer flere forsknings- og udviklingsprojekter, der udføres af konkurrenter i forhold til samme aftaleprodukter eller -teknologier, navnlig når førstnævnte part får eneret til udnyttelsen af resultaterne over for tredjemand. Derfor bør denne forordning kun finde anvendelse på sådanne aftaler om betalingsforskning og -udvikling, hvis samtlige aftaleparter i de indbyrdes tilknyttede aftaler, dvs. den part, der finansierer, og alle de parter, der udfører forskningen og udviklingen, tilsammen tegner sig for en markedsandel, der ikke overstiger 25 %.
- (18) Aftaler mellem virksomheder, der ikke er indbyrdes konkurrerende producenter af produkter, teknologier eller produktionsmetoder, som vil kunne blive forbedret, erstattet eller afløst som følge af resultaterne af forsknings- og udviklingsarbejdet, vil kun under ekstraordinære omstændigheder kunne udelukke den effektive konkurrence. Sådanne aftaler bør derfor kunne falde ind under den fritagelse, der fastsættes i denne forordning, uanset markedsandelen, og der bør åbnes mulighed for at forholde sig til eventuelle ekstraordinære tilfælde ved at tilbagekalde fritagelsen efter denne forordning.
- (19) I henhold til artikel 29, stk. 1, i Rådets forordning (EF) nr. 1/2003 af 16. december 2002 om gennemførelsen af konkurrencereglerne i traktatens artikel 81 og 82 ⁽¹⁾ kan Kommissionen inddrage en gruppefritagelse efter denne forordning, hvis den i et konkret tilfælde finder, at en aftale, som er omfattet af fritagelsen efter denne forordning, ikke desto mindre har virkninger, der er uforenelige med traktatens artikel 101, stk. 3.
- (20) En medlemsstats konkurrencemyndighed kan i henhold til artikel 29, stk. 2, i forordning (EF) nr. 1/2003 inddrage en fritagelse efter denne forordning for denne medlemsstats område eller en del af det, hvis en aftale, som er omfattet af fritagelsen efter denne forordning, i et konkret tilfælde ikke desto mindre har virkninger, der er uforenelige med traktatens artikel 101, stk. 3, på denne medlemsstats område eller en del af det, der frembyder alle de for et særskilt geografisk markedes karakteristika.
- (21) En fritagelse efter denne forordning kan f.eks. trækkes tilbage i medfør af artikel 29 i forordning (EF) nr. 1/2003, når forsknings- og udviklingsaftalen i væsentlig grad vanskeliggør tredjemands gennemførelse af forskning og udvikling på det relevante område som følge af den begrænsede forskningskapacitet, der er til rådighed andetsteds, når forsknings- og udviklingsaftalen som følge af den særlige struktur på udbudssiden i væsentlig grad vanskeliggør tredjemands adgang til markedet for aftaleprodukter eller -teknologierne, når aftaleparterne uden objektiv gyldig grund ikke udnytter resultaterne af den fælles forskning og udvikling over for tredjemand, når aftaleprodukterne eller -teknologierne ikke i hele det indre marked eller en væsentlig del heraf er udsat for effektiv konkurrence fra produkter, teknologier eller produktionsmetoder, som på grund af deres egenskaber, pris og anvendelsesformål af brugerne anses for at svare dertil, eller når konkurrencen inden for innovation vil blive begrænset eller den effektive konkurrence inden for forskning og udvikling på et bestemt marked vil blive udelukket som følge af forsknings- og udviklingsaftalen.
- (22) Aftaler om forskning og udvikling er ofte af langvarig karakter, navnlig når der er tale om samarbejde, der også omfatter udnyttelse af resultaterne, og denne forordnings gyldighedsperiode bør derfor fastsættes til tolv år —
- VEDTAGET DENNE FORORDNING:
- Artikel 1*
Definitioner
1. I denne forordning forstås ved:
- a) »forsknings- og udviklingsaftale«: aftaler mellem to eller flere parter om de vilkår, hvorpå disse parter gennemfører:
- i) fælles forskning i og udvikling af aftaleprodukter eller aftaleteknologier og fælles udnyttelse af resultaterne af denne forskning og udvikling,
- ii) fælles udnyttelse af resultaterne af forskning i og udvikling af aftaleprodukter eller aftaleteknologier, der er gennemført i fællesskab i henhold til en mellem samme parter tidligere indgået aftale,
- iii) fælles forskning i og udvikling af aftaleteknologier eller aftalemetoder uden fælles udnyttelse af resultaterne,
- iv) betalt forskning i og udvikling af aftaleprodukter eller aftaleteknologier og fælles udnyttelse af resultaterne af denne forskning og udvikling,
- v) fælles udnyttelse af resultaterne af betalt forskning i og udvikling af aftaleprodukter eller aftaleteknologier i henhold til en mellem samme parter tidligere indgået aftale, eller
- vi) betalt forskning i og udvikling af aftaleprodukter eller aftaleteknologier uden fælles udnyttelse af resultaterne,
- b) »aftale«: en aftale, en vedtagelse inden for en sammenslutning af virksomheder eller en samordnet praksis

⁽¹⁾ EFT L 1 af 4.1.2003, s. 1.

- c) »forskning og udvikling«: erhvervelse af knowhow om produkter, teknologier eller produktionsmetoder og gennemførelse af teoretiske analyser, systematiske undersøgelser eller forsøg, herunder forsøgsproduktion, teknisk afprøvning af produkter eller metoder, etablering af de fornødne faciliteter og opnåelse af intellektuelle ejendomsrettigheder på resultaterne
- d) »produkt«: en vare og/eller tjenesteydelse, herunder såvel mellemliggende produkter eller tjenesteydelser som færdige produkter eller tjenesteydelser
- e) »aftaleteknologi«: en teknologi eller produktionsmetode, der er opnået som resultat af fælles forskning og udvikling
- f) »aftaleprodukt«: et produkt, der er opnået som resultat af fælles forsknings- eller udviklingsarbejde eller fremstillet eller frembragt under anvendelse af aftaleteknologierne
- g) »udnyttelse af resultaterne«: fremstilling eller distribution af aftaleprodukterne, anvendelse af aftaleteknologierne, overdragelse af eller meddelelse af licens på intellektuelle ejendomsrettigheder eller meddelelse af knowhow til brug for sådan fremstilling eller anvendelse
- h) »intellektuelle ejendomsrettigheder«: intellektuelle ejendomsrettigheder, herunder industrielle ejendomsrettigheder, copyright og beslægtede rettigheder
- i) »knowhow«: en mængde upatenteret praktisk viden, opnået gennem erfaringer og afprøvning, og som er hemmelig, væsentlig og identificeret
- j) »hemmelig«: forstås i forbindelse med knowhow sådan, at den pågældende knowhow ikke er almindeligt kendt eller let tilgængelig
- k) »væsentlig«: forstås i forbindelse med knowhow sådan, at den er vigtig og nyttig for fremstillingen af aftaleprodukterne eller anvendelsen af aftaleteknologierne
- l) »identificeret«: forstås i forbindelse med knowhow sådan, at den er beskrevet på en tilstrækkelig forståelig måde til, at det kan afgøres, om den opfylder hemmeligheds- og væsentlighedskriterierne
- m) »fælles«: aktiviteter, der gennemføres i henhold til en forsknings- og udviklingsaftale, når arbejdet i forbindelse hermed:
- i) udføres af et fælles forskerhold, en fælles enhed eller en fælles virksomhed
 - ii) i fællesskab overlades til tredjemand, eller
 - iii) fordeles mellem parterne, således at disse hver især specialiserer sig inden for forskning og udvikling eller udnyttelse
- n) »specialisering inden for forskning og udvikling«: hver af parterne deltager i forsknings- og udviklingsaktiviteterne, der er omfattet af forsknings- og udviklingsaftalen, og hver part koncentrerer sig om et særskilt område af forsknings- og udviklingsarbejdet, som de måtte mene mest hensigtsmæssigt; dette inkluderer ikke betalt forskning og udvikling
- o) »specialisering inden for udnyttelse«: parterne fordeler mellem sig de enkelte opgaver, såsom produktion eller distribution, eller pålægger hinanden begrænsninger vedrørende udnyttelsen af resultaterne, såsom begrænsninger i forhold til visse geografiske områder, kundekredse eller anvendelsesområder; dette omfatter også en situation, hvor kun en enkelt part fremstiller og distribuerer aftaleprodukterne på grundlag af en eksklusivlicens udstedt af de øvrige parter
- p) »betalt forskning og udvikling«: forskning og udvikling, der gennemføres af en part og finansieret af en finansierende part
- q) »den finansierende part«: én part finansierer betalt forskning og udvikling, uden selv at udføre nogen af forsknings- og udviklingsaktiviteterne
- r) »konkurrerende virksomhed«: en faktisk eller potentiel konkurrent
- s) »faktisk konkurrent«: en virksomhed, der udbyder et produkt, en teknologi eller produktionsmetode, der kan blive forbedret, erstattet eller afløst af aftaleproduktet eller aftaleteknologien på det relevante geografiske marked
- t) »potentiel konkurrent«: en virksomhed, som fraset forsknings- og udviklingsaftalen på et realistisk grundlag og ikke blot som en teoretisk mulighed i tilfælde af en lille men varig stigning i de relative priser på mindre end tre år vil kunne foretage de nødvendige ekstra investeringer eller afholde andre nødvendige omstillingsomkostninger med henblik på at udbyde et produkt, en teknologi eller produktionsmetode, der kan blive forbedret, substitueret eller afløst af aftaleproduktet eller aftaleteknologien på det relevante geografiske marked
- u) »det relevante produktmarked«: det relevante marked for de produkter, der kan blive forbedret, substitueret eller afløst af aftaleprodukterne
- v) »det relevante teknologimarked«: det relevante marked for de teknologier eller produktionsmetoder, der kan blive forbedret, substitueret eller afløst af aftaleteknologierne.
2. I denne forordning omfatter udtrykkene »virksomhed« og »part« tillige disses respektive forbundne virksomheder.

Ved »forbundne virksomheder« forstås:

- a) virksomheder, hvori en af parterne i forsknings- og udviklingsaftalen direkte eller indirekte:
 - i) kan udøve mere end halvdelen af stemmerettighederne,
 - ii) kan udpege mere end halvdelen af medlemmerne af bestyrelsen, direktionen eller andre organer, som repræsenterer virksomheden i retlig henseende, eller
 - iii) har ret til at lede virksomhedens forretninger
- b) virksomheder, der direkte eller indirekte har de i litra a) nævnte rettigheder eller beføjelser over en af parterne i forsknings- og udviklingsaftalen
- c) virksomheder, hvori en af de i litra b) omhandlede virksomheder direkte eller indirekte har de i litra a) nævnte rettigheder eller beføjelser
- d) virksomheder, hvori en af parterne i forsknings- og udviklingsaftalen sammen med en eller flere virksomheder, der er omhandlet i litra a), b) eller c), eller hvori to eller flere af disse virksomheder i fællesskab har de i litra a) nævnte rettigheder eller beføjelser
- e) virksomheder, hvori de i litra a) omhandlede rettigheder eller beføjelser indehaves i fællesskab af:
 - i) parter i forsknings- og udviklingsaftalen eller deres respektive forbundne virksomheder, som omhandlet i litra a)-d), eller
 - ii) en eller flere parter i forsknings- og udviklingsaftalen eller en eller flere af deres forbundne virksomheder, som omhandlet i litra a)-d), og en eller flere tredjemænd.

Artikel 2

Fritagelse

1. I henhold til traktatens artikel 101, stk. 3, og med forbehold af denne forordnings bestemmelser erklæres traktatens artikel 101, stk. 1, herved uanvendelig på forsknings- og udviklingsaftaler.

Denne fritagelse finder anvendelse, for så vidt som sådanne aftaler indeholder konkurrencebegrænsninger, der falder ind under traktatens artikel 101, stk. 1.

2. Fritagelsen efter stk. 1 finder også anvendelse på forsknings- og udviklingsaftaler, der indeholder bestemmelser om overdragelse af eller meddelelse af licens på intellektuelle ejendomsrettigheder til en eller flere af parterne eller til en enhed, som parterne aftaler, skal udføre den fælles forskning og udvikling, betalt forskning og udvikling eller fælles udnyttelse, forudsat at sådanne bestemmelser ikke udgør hovedformålet med sådanne aftaler, men er direkte knyttet til og nødvendige for deres gennemførelse.

Artikel 3

Betingelser for fritagelse

1. Fritagelsen efter artikel 2 gælder på de betingelser, der fastsættes i stk. 2-5.

2. Det skal i forsknings- og udviklingsaftalen være bestemt, at hver af parterne har fuld adgang til de endelige resultater af den fælles forskning og udvikling eller betalt forskning og udvikling, herunder de intellektuelle ejendomsrettigheder og den knowhow, der genereres, med henblik på yderligere forskning og udvikling og udnyttelse så snart de endelige resultater foreligger. Hvis parterne begrænser deres udnyttelsesrettigheder i overensstemmelse med denne forordning, navnlig når de specialiserer sig i udnyttelse, kan adgangen til resultaterne med henblik på udnyttelse begrænses tilsvarende. Forskningsinstitutter, universiteter og virksomheder, der leverer forskning og udvikling på et kommercielt grundlag, men normalt ikke beskæftiger sig med udnyttelse af resultaterne, kan endvidere aftale kun at udnytte resultaterne til yderligere forskning. Forsknings- og udviklingsaftalen kan indeholde en bestemmelse om, at parterne kompenserer hinanden for at få adgang til resultaterne med henblik på yderligere forskning og udvikling, men compensationen kan ikke være så høj, at den faktisk hindrer en sådan adgang.

3. Når forsknings- og udviklingsaftalen kun vedrører fælles forskning og udvikling eller betalt forskning og udvikling, skal det i forsknings- og udviklingsaftalen være bestemt, at hver af parterne har adgang til enhver knowhow, de øvrige parter måtte besidde forinden, hvis denne knowhow er af afgørende betydning for en udnyttelse af resultaterne, medmindre andet gælder i henhold til stk. 2. Forsknings- og udviklingsaftalen kan indeholde en bestemmelse om, at parterne kompenserer hinanden for at få adgang til forhåndseksisterende knowhow, men compensationen kan ikke være så høj, at den faktisk hindrer en sådan adgang.

4. De resultater, der udnyttes i fællesskab, skal være beskyttet af intellektuelle ejendomsrettigheder eller udgøre knowhow, som er af afgørende betydning for fremstillingen af aftaleprodukter eller anvendelsen af aftaleteknologierne.

5. Parter, der i tilfælde af en specialisering inden for udnyttelse har fået overdraget af fremstillede aftaleprodukter, skal være forpligtede til at efterkomme ordrer på leverancer af aftaleprodukter fra alle øvrige parter, medmindre forsknings- og udviklingsaftalen også omfatter fælles distribution som omhandlet i artikel 1, stk. 1, litra m), nr. i) eller ii), eller parterne har aftalt, at kun den part, der fremstiller aftaleprodukter, kan distribuere dem.

Artikel 4

Markedsandelstærskel og fritagelsens varighed

1. Er parterne ikke konkurrerende virksomheder, gælder fritagelsen efter artikel 2, så længe forsknings- og udviklingsarbejdet gennemføres. I tilfælde af fælles udnyttelse af resultaterne fortsætter fritagelsen med at gælde i syv år fra den dato, hvor aftaleprodukter eller aftaleteknologierne første gang markedsføres i det indre marked.

2. Er to eller flere af parterne konkurrerende virksomheder, gælder fritagelsen efter artikel 2 kun i den periode omhandlet i stk. 1 i denne artikel, såfremt det på tidspunktet for forsknings- og udviklingsaftalens indgåelse var gældende, at:

- a) parternes samlede markedsandel, i tilfælde af forsknings- og udviklingsaftaler som omhandlet i artikel 1, stk. 1, litra a), nr. i), ii) eller iii), ikke overstiger 25 % af det relevante produkt- og teknologimarked, eller
- b) den samlede markedsandel for den finansierende part og alle de øvrige parter, hvormed den finansierende part har indgået forsknings- og udviklingsaftaler med hensyn til de samme aftaleprodukter eller aftaleteknologier, i tilfælde af forsknings- og udviklingsaftaler som omhandlet i artikel 1, stk. 1, litra a), nr. iv), v) eller vi), ikke overstiger 25 % af det relevante produkt- eller teknologimarked.

3. Efter udløbet af den i stk. 1 omhandlede periode fortsætter fritagelsen med at gælde, så længe parternes samlede markedsandel ikke overstiger 25 % af det relevante marked for aftaleprodukterne eller aftaleteknologierne.

Artikel 5

Alvorlige konkurrencebegrænsninger

Fritagelsen efter artikel 2 gælder ikke for forsknings- og udviklingsaftaler, der direkte eller indirekte, alene eller kombineret med andre faktorer, som parterne har afgørende indflydelse på, har et af følgende formål:

- a) at begrænse parternes frie adgang til at gennemføre forskning og udvikling uafhængigt eller i samarbejde med tredjemand på et område uden forbindelse med det område, forsknings- og udviklingsaftalen omhandler, eller efter tilendebringelsen af den fælles forskning og udvikling eller af den betalte forskning og udvikling på det område, den omhandler, eller på et beslægtet område
- b) at begrænse produktion eller salg med undtagelse af:
 - i) fastsættelse af produktionsmål, når den fælles udnyttelse af resultaterne omfatter fælles produktion af aftaleprodukterne,
 - ii) fastsættelse af salgsmål, når den fælles udnyttelse af resultaterne omfatter fælles distribution af aftaleprodukterne eller fælles meddelelse af licens for aftaleteknologierne som omhandlet i artikel 1, stk. 1, litra m), nr. i) eller ii),
 - iii) praksis, der udgør specialisering inden for udnyttelse, og
 - iv) indskrænke parternes frihed til at fremstille, sælge, overdrage eller meddele licens for produkter, teknologier eller produktionsmetoder, der konkurrerer med aftaleprodukterne eller -teknologierne i det tidsrum, for hvilket parterne har aftalt en fælles udnyttelse af resultaterne

duktterne eller -teknologierne i det tidsrum, for hvilket parterne har aftalt en fælles udnyttelse af resultaterne

- c) at fastsætte priser ved salg af aftaleproduktet eller meddelelse af licens for aftaleteknologierne til tredjemand med undtagelse af fastsættelsen af priserne for direkte kunder eller fastsættelsen af licensafgifter for direkte licenstagere, når den fælles udnyttelse af resultaterne omfatter distribution af aftaleprodukterne eller fælles meddelelse af licens for aftaleteknologierne som omhandlet i artikel 1, stk. 1, litra m), nr. i) eller ii),
- d) at begrænse det geografiske område eller den kundegruppe, hvortil parterne passivt må sælge aftaleprodukterne eller meddele licens for aftaleteknologierne, dog ikke at forpligte til meddelelse af enicens for resultaterne til en anden part,
- e) at forpligte til afståelse fra eller begrænsning af aktivt salg af aftaleprodukterne eller aftaleteknologierne på geografiske områder eller til kundegrupper, som ikke eksklusivt er tildelt en af parterne i tilfælde af en specialisering mellem parterne inden for udnyttelse,
- f) at forpligte til ikke at efterkomme ordrer fra kunder på parternes respektive geografiske områder, eller fra kunder, som på anden vis er fordelt mellem parterne i tilfælde af specialisering inden for udnyttelse, og som vil videresælge aftaleprodukterne i andre geografiske områder inden for det indre marked,
- g) at forpligte til at vanskeliggøre brugeres eller forhandleres køb af aftaleprodukter hos andre forhandlere inden for det indre marked.

Artikel 6

Begrænsninger, der falder uden for fritagelsen

Fritagelsen efter artikel 2 finder ikke anvendelse på følgende forpligtelser indeholdt i forsknings- og udviklingsaftaler:

- a) forpligtelsen til ikke efter gennemførelsen af forsknings- og udviklingsarbejdet at anfægte gyldigheden af intellektuelle ejendomsrettigheder, som aftaleparterne er i besiddelse af i det indre marked, og som er relevante for forsknings- og udviklingsarbejdet, eller efter forsknings- og udviklingsaftalens udløb at anfægte gyldigheden af intellektuelle ejendomsrettigheder i det indre marked, som beskytter resultater af den fælles forskning og udvikling; dette berører dog ikke muligheden for at aftale, at forsknings- og udviklingsaftalen ophører i tilfælde af, at en af parterne anfægter gyldigheden af sådanne intellektuelle ejendomsrettigheder,
- b) forpligtelse til ikke at meddele licenser til tredjemand på fremstilling af aftaleprodukterne eller anvendelse af aftaleteknologierne, medmindre aftalen indeholder bestemmelse om, at mindst en af parterne kan udnytte resultaterne af den fælles forskning og udvikling eller af den betalte forskning og udvikling, og at sådan udnyttelse finder sted i det indre marked over for tredjemand.

*Artikel 7***Anvendelse af markedsandelstærsklen**

Ved anvendelsen af den i artikel 4 fastsatte markedsandelstærskel gælder følgende:

- a) markedsandelen beregnes på grundlag af omsætningen på markedet. Foreligger der ingen oplysninger om omsætning på markedet, kan parternes markedsandel beregnes skønsmæssigt på grundlag af andre pålidelige markedsoplysninger, herunder salgsvolumen på markedet,
- b) markedsandelen beregnes på grundlag af oplysninger vedrørende det foregående kalenderår,
- c) ved beregningen af markedsandele fordeles markedsandelen for virksomheder omhandlet i artikel 1, stk. 2, andet afsnit, litra e), ligeligt mellem hver af de virksomheder, der har de rettigheder og beføjelser opført i litra a) i dette afsnit,
- d) hvis den i artikel 4, stk. 3, fastsatte markedsandel indledningsvis ikke overstiger 25 %, men efterfølgende overskrider denne grænse uden dog at overstige 30 %, gælder fritagelsen efter artikel 2 fortsat i to på hinanden følgende kalenderår efter det år, hvor tærskelværdien på 25 % første gang blev overskredet,

e) hvis den i artikel 4, stk. 3, fastsatte markedsandel indledningsvis ikke overstiger 25 %, men efterfølgende overstiger 30 %, gælder fritagelsen efter artikel 2 fortsat i et kalenderår efter det år, hvor tærskelværdien på 30 % første gang blev overskredet,

f) litra d) og e), kan ikke kombineres, så en periode på to kalenderår overskrides.

*Artikel 8***Overgangsperiode**

I perioden fra den 1. januar 2011 til den 31. december 2012 finder forbuddet i traktatens artikel 101, stk. 1, ikke anvendelse på aftaler, som allerede var i kraft den 31. december 2010, og som ikke opfylder betingelserne for fritagelse efter denne forordning, men opfylder betingelserne for fritagelse efter forordning (EF) nr. 2659/2000.

*Artikel 9***Gyldighedsperiode**

Denne forordning træder i kraft den 1. januar 2011.

Den udløber den 31. december 2022.

Denne forordning er bindende i alle enkeltheder og gælder umiddelbart i hver medlemsstat.

Udfærdiget i Bruxelles, den 14. december 2010.

På Kommissionens vegne

José Manuel BARROSO

Formand
